

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 80 fillér.
Nyúttér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, június 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Tanulságos sztrájk.
- Háború Kina ellen.
- Villamos akták.
- Kicsapott egyetemi hallgatók.
- Vasuti katasztrófa egy angol vonalon.
- Rezervisták nyomorúsága.
- Murawiev gróf a ravatalon.
- Leányok tárlata.
- Eltolonczolt munkásvezérek.
- Legujabb.
- Tárcza: Epifanias testvér. Irta: Emilia Parde Bozán.
- Csarnok: Az utolsó nagy színész. Irta: Váradí Antal.

Tanulságos sztrájk.

Arad, június 22.

Tanulságos az a sztrájk, melyet az államvasutak gépgyárában csapnak a munkások. Nagyon tanulságos egy sztrájk ez, akár intézik el békekészen, akár nem. Akár célzt érnek a munkások és fölemelik a béreiket, akár pedig célzt ér az állami gyár úgy, hogy sikerül az üzemet folytatnia béremelés nélkül, ami ez esetben elég tekintélyes summának a megtakarítását, az állam részére való megtakarítását jelenti.

Mert olyan ez a sztrájk, hogy itt a maga egyik üzemével az állam van érdekelve, ami már magában is bizonyos ítéletet képez arról, mennyire valók a nagy ipari üzemek az állam kezébe, tehát abba a kézbe, melyben az igazság mérlegét is látnunk kellene, mikor éles

és kiegyenlíthetetlen különbözetek mérülnek föl a munkaadó és a munkás között és mikor ezek az ellentétek olyan stádiumba is juthatnak, hogy végső sorban az állam hatalmának, esetenként az ultima rációt képező nyers hatalomnak beavatkozása válik szükségessé.

Ebben az esetben talán nem lesz erre szükség. Olyan benyomást tesz ez a mostani sztájk, hogy a munkások a helyzetükön akarnak javítani, nem pedig a nyomorukon. — Legalább is úgy tetszik az adatokból, melyeket, valószínűleg teljes alaposággal, félhivatalosan közölnek. Ezek az adatok, igazak, arra engednek következtetni, hogy egészben és nagyban nem lehet igaza a háromezer munkásnak, aki otthagya a műhelyeket. Hiszen kimutatják egyrészt, hogy a gyár üzeme nem megy oly fényesen, miképp az emelkedő haszonból emelkedő díjazások juthatnának a munkásoknak, másrészt pedig, hogy a munkások eddigi bére és keresete megfelel a legjobban díjazott hasonló munkások keresetének és hogy — ami legfontosabb — ez a kereset elegendő a munkások tisztességes megélhetésére még a fővárosban is.

Bizonyítékul följegyzik erre az államvasuti gépgyári munkások kereseteinek átlagait, melyek szerint az előmunkások havonkinti keresete 140—221 korona a segédmunkások havi keresete 104—144 korona között váltakozik, ami utóvégre nem megvetendő eredmény, úgy sem, ha

elvonat mérlegeljük, úgy sem, ha összehasonlítjuk az önálló iparosok átlagos jövedelmével, mely pedig még nincs is minden hónapra biztosítva és az esélyek egész sorozatától függ, míg az állami gyár munkásai a maguk keresetét minden eshetőségre biztosítottak tudják és ennek folytán egész megélhetésük nyugodtabb alapon áll.

Természetesen számolni kellene a nyugodt, biztos kenyérnek ezzel a lényeges előnyével és számolni kellene sok egyébbel is, amit a sztrájkoló tömeg figyelmen kívül hagy. Első sorban számolni kellene azzal is, hogy mikor egy állami gyár munkásai mintegy fél millió koronát kitevő bérjavítást követelnek, a másik részen ezt az összeget meg kell, hogy segítsék fizetni a sztrájkolóknál még szegényebb és még többet dolgozó emberek is, akik bár a legszerényebb, de biztos és állandó keresetet tartanak vágyaik nevéért.

Es itt kezdődik az a fontos tanulság, mely a budapesti állami gyár munkaszünetéhez fűződik. Az a tanulság, hogy a munkásokra nézve is drága főváros nem az a hely, ahova több-több munkást kell összezsúfolni és hogy példaadásként is az államnak volna szigorú kötelessége a munkás-elem megosztása, a nagyipari vállalatok megosztása az ország különböző pontjain, kivált a vidéki városokban, ahol százával és ezrével hajszolnak munkát az emberek ugyanakkor, mikor a fő-

TÁRCZA.

Epifanias testvér.

Irta: Emilia Parde Bazán.

Az s-i apáczakolostor templomkapujának kettős vasráczozatán át egy imádkozó apáczát láttam az oltár előtt. Homlokát a földig hajtottotta le, karjait keresztformában nyújtotta előre és teljesen mozdulatlanul vesztegelt. Epp oly élettelennek látszott, mint a templom karzatának kőszobrai, vagy azok az emlékszobrok, melyek egy-egy királyné vagy infansnő örök nyugalma felett látszottak örködni. Az apáczá hirtelen fölegyenesedik és most tisztán látom arczvonásait. Egykoron igen szép lehetett. Pusztuló falak közt is rejtőzik néha egy-egy pompás palota. Az apáczá akár nyolczvan, akár kilenczven éves is lehetett. Viaszsárga arcza, reszkető feje, beesett orczái, fehér szemöldökei tanusították az aggkornak azt a legfelsőbb fokát, amelyen az idő haladása már aligha vehető észre.

Ebben a kísérteties arczban, amely már a tulvilághoz tartozott, legkülönösebbek voltak a szemek. A korrall daczolva, meg volt bennük a tűz, amely sötétség és a komor szenvedélynek heves kifejezése. Ezeket a szemeket egykönnyen nem lehetett elfelejteni. Szinte érthetetlenek voltak az apáczánál, aki az égnek ártatlan szívet szentelt; viharos multat tártak

föl, borzasztó emlékek sötét fénye világított bennük.

Nagy kíváncsiság fogott el, de nem reméltem, hogy utamba hoz a sors valakit, aki az apáczá titkát ismerné.

A véletlen kedvezett óhajomásomnak. Még ugyanaz este a vendéglő kerek asztalánál összekerültem egy értelmes, igen közlékony és elég élesezű emberrel, egyikével azoknak, akik örülnek, ha idegennel találkoznak. Emlékeinek tárházát szélesre nyitotta előttem. Alig említettem előtte a zárdát, alig szóltam arról a nagy hatásról, amelyet az apáczá látása keltett bennem, már is felkiáltott:

— Ah! Epifanias testvért gondolja! Elhiszem azt... elhiszem azt. Van a szemében valami... nem tudom mi. Eleteének története van azokban megírva. Orczáiba a könyei ásták azt a két mély barázdát. Hát bizony, aki negyven évnél tovább egyre sir! De azért szemének tüzet az a sok víz nem oltotta ki. Szegény Epifanias testvér! En legjobban tudom, hogy mi van vele, mert az apám, mint fiatal leányt ismertem őt, sőt azt hiszem, egy kicsit udvarolt is neki. Mert olyan szép volt, mint egy angyal.

Iren volt a neve, mielőtt apáczává lett. Szülei előkelő emberek voltak és egyuttal a leggazdagabbak a városban. Többi gyermeküket elvesztették és így Irennek jutott minden, az a szeretet és könyezetetés, amely oly könnyen jut osztályrészül az egyetlen leánynak. A-ban született. Es az a sors, amely már

pólyánkkal egyidejűleg szövi a hálót is, amelybe belekerülünk, még Iren születése előtt pár évvel egy hires költőt vitt ugyanerre a helyre...

Meglepetve kiáltottam föl; ajkaimra tódult a nagy romantikusnak neve, akit „Arcangel maldito”-ja halhatatlanná tett. Az a név és az apáczá tekintete egybeolvadt képzeletemben és anélkül, hogy az egyik a másiknak a kulcsát adta volna kezembe, a szívnek oly drámáját tárták föl előttem, amelynek végkifejlődése a szív vérének is megköveteli.

— Juan de Camargo volt az a hires költő, — szolt társam tovább. — A városka büszkesége. Es az a városka amelynek sem sodatevő forrásai nincsenek, sem hires székesegyháza római feliratokkal, sem egyéb látnivalói, dicsekedve mutogatja az idegeneknek: Ebben a házban, itt a placztéren született Camargo.

— Megálljon! szoltam közbe. — Most már elképzelem a többit: Epifanias testvér, azaz helyesebben Iren, beleszeretett Camargoba, ez viszont szerette őt és a leány zárdába ment, hogy elfeledje...

— Csak lassan! — felelt társam nevetve. — Ha csak ennyi volna az egész, nem volna érdemes az elbeszélésre. Epifanias testvér története rendkívüli. Hallgassa hát tovább.

Gyermekkorában Iren számtalanszor látta Juon de Camargot; de soha sem beszélt vele, mert a nálánál pár évvel idősebb fiu igen mogorva volt és távol tartotta magát a városka többi gyermekétől. Mikor Iren felcseperedett, az elárvult Camargo már Salamancában tanult

városi munkások önkényt eldobják maguktól a száz, sőt kétszáz koronát meghaladó havi kereseteket.

De hiába, ezt a tanulságot nem akarják megjegyezni az államhatalom kezelői. Beszélnek, egyre beszélnek a vidéki emporiumok fejlesztésének nagy fontosságáról, érdekéről és szükségéről, de tettekkel sohasem igazolják az üres beszédeiket. Még ott sem, ahol egyenesen övék volna az intézkedés joga, tehát még az állami üzem decentralizációjánál sem.

Ezt végre is meg kell érteni és le kell vonni belőle azt az egyedül helyes következtetést, hogy nagy horderejű szociális érdekekből is veszedelmes dolog a munkások nagy tömegének a fővárosban való összezsúfolása, mert ez oda vezet, hogy az ország fővárosában a sztájkok vannak napirenden, az országban pedig napirenden van a munkát kereső emberek elzülése.

Amint most az iparfejlesztésnek, az új iparvállalatok létesítésének terén a kormány állítólag törekszik arra, hogy a keletkező telepeket a vidéki központokra terelje, első vonalban magának az államnak kell a példát adni a saját nagy üzemének helyes és tervszerű megosztása által. Előny lesz az az államra és a vidéki városokra egyaránt és üdvös megoldására vezetne a munkás-kérdésnek, melynek intézésében a végzetes mulasztásokat és hibákat jelöli most is a budapesti sztrájk. Persze a reménye nélkül annak, hogy majd levonják belőle illetékes helyen a szembeötlő tanulságokat. Mert ahogy elmúlik az égető baj, rendes szokás már ez nálunk, együtt mulik el vele a megfontolás, hogy gyökeresen segíteni kellene rajta és marad minden a régiben. Rendszer az nálunk, hogy makacsul föntartják, ami tarthatatlan. És rendszer, hogy a vidékkel nem törődnek, csak elméletben. +

TÁVIRATOK.

A transzváli háború.

London, június 22. (Saját tud. távirata.)
A *Daily Mail* jelenti Lourenco-Marquez-

ból tegnapi kelettel, hogy Komatipoorttal megszakadt a távirati összeköttetés. A *Times*-nak jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel, hogy a transzváli kormány nagy pénzzavarokkal küzd. Az elnök kincstári jegyek kibocsátásával akart a bajon segíteni, de a közönség nem akarja elfogadni ezeket a jegyeket.

Kereskedelemi tárgyalások.

Konstantinápoly, június 22. (Saj. tud. táv.) Szinovjev orosz nagykövet kijelentette Tevfik basa külügyminiszter előtt, hogy utasítást kapott a kereskedelmi tárgyalások megkezdésére. A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy elfogadja Romániának a kereskedelmi tárgyalások azonnali megkezdésére vonatkozó előterjesztését, de a különböző vámtarifa érvényben marad a szerződés megkötéséig. Minthogy Románia ezt a döntést nem tartja elfogadhatónak, a román követ közvetlenül a szultánnál szándékozik lépéseket tenni. A tegnapi minisztertanács döntése értelmében a különböző vámtarifák. Görögországra, Szerbiára és Montenegróra nézve is érvényben maradnak, Görögország ma nagyon erélyesen szólalt föl a Jildiz-palotában a minisztertanács határozata ellen.

Háború Kína ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22

Csupa bizonytalanság a helyzet, s a diplomáciai központok ép oly keveset tudnak az eseményekről, mint a hírlapok és a nagy közönség. A táviratok, a melyek javát épen nem ott adták fel, a honnan keltezve vannak, közölnek ugyan részleteket, de ezek igen kevésbé megbízhatók.

Bizonyos csak annyi, hogy az európai hatalmak sietősen készülnek, s főleg Németország nagy tervek reményeivel készül új hadihajóit a kínai vizekre indítani.

Távirataink a következőket jelenik ;

Az amerikai konzulátus veszélyben.

Washington, június 22.

Kempff tengernagy Csifun át azt táviratozza mai kelettel, hogy Tiencinben kínai csapatok bombázzák az amerikai konzulátust és az idegentelepek nagyrészét. Egy fölmentő csapat, a melyben 130 amerikai katona is van, Tiencinbe indul.

Ágyuk a harcban.

Sanghai, június 22.

Vuszungban a táviróállomás védelmére tengerészkatonaszállítottak partra.

Sanghai, június 22.

Azok a tengerészcsapatok, a melyek Vuszungban partraszálltak a táviróállomás védelmére, visszatértek ide. Itt a helyzet nem veszedelmes.

A Takuból ideérkezett *Lady* nevű hajó még a következőket jelenti Taku ágyuzásáról: Az egyesült hajóraj-parancsnokok ultimátumot intéztek az erődök parancsnokaihoz, hogy június 17-én éjfélig adják fel az erődöket, mert különben 17-én éjjel két órakor megkezdik a bombázást. Az idegen hajóosztályok éjfélkor fölkeresték a kínai tábort és megkérdezték, hogy mit szándékozik tenni. A tábornok azt válaszolta, hogy fölveszi a harcot. Egy órákor a kínaiak megkezdtek a lövöldözést. Az első lövés az Algerine angol korvetta kötelézetét érte. A Monocacy angol hadihajót a melyen tiencini és takui angol lakosok voltak, szintén találta egy golyó, de nem okozott nagy kárt benne. A Giljak orosz ágyunaszád puskaporraktára fölrobbant. A robbanás 20 orosz matrózt ölt meg. A sanghau hittérítők Vej-Haj-Vejben vannak. A szecsuváni lázadást, úgy hiszik, elfojtotta az alkirály.

Csifu, június 22.

Ideérkezett jelentés szerint Tiencint két napon át bombázták. A veszteség állítólag 100 ember. Egy meg nem erősített hír szerint Seymour tengernagy kénytelen volt visszatérni Tiencinbe. Pekingből két hét óta nem érkezett hír.

Oroszország része a háboruban.

Pétervár, június 22.

Az orosz távirati ügynökség a következők közli a Kelet-Ázsiában lévő orosz hajóraj számáról és megosztásáról: A Sziszoj-Veliki,

jogot és csak a szünidőre jött haza gyámja házához. Egy nyáron, amikor a diák belép A-ba, véletlenül felnéz Irén ablakára és meglátja a leányt, aki rászegezi szeméit, csodálatos szeméit, két fekete napot . . . hiszen látta őt, hogy milyenek azok a szemek még ma is. Camargo meglátsította lovának lépéseit, hogy ennek a fenséges szépségnek látásában gyönyörködjék. A leány azonban elpirul, visszavonul és hirtelen becsukja ablakát. Camargo, aki már akkoriban egy pár kisebb lapban verselt, még ugyanaz este csodálatos szép rímekben kezdte megörökíteni azt a hatást, amelyet Irénnek látása keltett benne. Követ göngyöltetett az ujságlapba, aztán az esthomály beálltával nekidobta Irén ablakának. Az üveg széttört, a leány megkapta a lapot és elolvasta a verseket. Nem egyszer, hanem százszor, ezerszer. Megcsókolta, magába szivta. Amde ezek a versek, amelyek Camargo összegyűjtött versei közt nem találhatók, nem képezték szerelmi vallomást. Csodálatos vegyületei voltak a gyásznak, bánatnak és átkozódásoknak. A költő panaszkodott, hogy az ablaknál látott leány szépsége és tisztasága nem az ő számára volt teremtve. Ha ő közelednék hozzá, a fehér lilióm elhervadna. Ez epizód után Camargo nem látszott többé emlékezni, hogy Irén létezik s októberben Madridba ment. Megkezdődött az ő életének, politikai kalandjainak és irodalmi pályafutásának mozgalmas időszaka.

Amint Camargo elment, Irén bánatba merült; szenvedélyében megbetegedett. Szülei szó-

rakoztatni akarták, egy időre Badajozba vitték, megismertették fiatal emberekkel, bálókba vezették. Irén talált imádókat, végighallgatta a hízlegéseket, — hangulata és egészségi állapota azonban nem javult.

Örökösen csak Camargora gondolt, akinek képe kitörülhetetlenül vésődött lelkébe. De nem azt gondolta, hogy szereti őt, inkább egy gonosz varázs áldozatának tartotta magát, amely azokból a komor, különös versekből áradt ki. Mikor Irén szülei látták, hogy egy titokzatos betegségben szenved el, elhatározták, hogy gyermeküket az udvarhoz vezetik, ahol híres orvosokat hallgathatnak meg és ahol nagyszerű szórakozást is nyújthatnak neki.

Mikor Irén Madridba jött, Camargo már híres volt. Tüzes, büszke, erőteljes költészetét csodálták és utánozták. Kalandjairól és ötleteiről beszéltek mindenütt. Merész, tulpajzán bohémek társultak köréje. Ejről-éjre új ördögösségeket; eszeltek ki. Majd a szomszédok álmát zavarták meg, majd orgiákat rendeztek, amelyekre bizonyos sikamlós versek vonatkoztak, amelyek egyes kritikusok véleménye szerint nem Camargótól származtak.

Irén szülei, az ő vidéki gyanutlanságukban, mindebből semmit sem sejtettek és amikor Camargoval az utcán találkoztak, vigan üdvözölték, mert hisz végre ő is „odaváló” volt.

Camargo, aki Irén szépségétől ismét meg volt lepette és aki észrevette azt is, hogy látára a leány orczái kipirulnak, elkísérte őket és

megígérte, hogy meglátogatja földieit. A szegény vidékieknek ez jól esett és meglegedésük nőttön nőtt, amikor pár nap múltán, hogy Camargo teljesítette ígését, leányuk új életre látszott ébredni. Camargot már jövődöbeli vejüknek kezdték tekinteni és gyakori látogatásai ellen nem volt kifogásuk.

On most azt hiszi, hogy már sejtja a kifejlődést. Majd meglátja, hogy téved. Elbűvölte, teljesen kiforgatva magából, mintha bódító bájitalt ivott volna, Irén mégis hat hónapig habozott, amíg beleegyezett, hogy tanuk nélkül találkozzék Camargoval — az ő házában. A leány nak becsületes ellentállása arra bírta a költő elvetemedett barátait, hogy gunyt üzzenek belőle és elbizakodottsága most egy pokoli fogadásra ösztökélte őt. Kért, esengett, eltávolodott tőle, végre visszatért hozzá, ingerelte feltékenységet, öngyilkosságot szinlelt és odáig fejlesztette a dolgot, hogy Irén végre teltette magát mindenben és engedett a veszedelmes hívásnak. A vitézség és becsületesség csodáit művelte, amikor tisztán és szeplőtlenül tért vissza a találkozásról és Camargonak oly gunyt kellett elszenvednie, amely megörjítette.

A második látogatásnál Irén ereje kimerült amikor zavartan, reszkette borult a gyalázatos ifju karjaiba, ez kacagásba tört ki, félretolt egy függőnyt és egész sereg tapsoló ifju szemérmetlen pillantásainak volt a leány kitéve.

A leány felpattant és lerohant az utcára. Lélektelenül ért lakásába. Soha sem árulta el,

Navarin és Petropavlovsk pánczélos hajók június eleje óta Takuban vannak. Körülbelül ugyanazon idő óta vannak a Dimitrij Donzkoj és Roszija czirkálóják, továbbá a Mandsur, Korejez, Gremjecsi, Szivucs, Sobr és Giljak ágyunaszádok és végül Takuban vannak a Vszadnik és Galdamak torpedó-czirkálók. Niucsvangban van az Otvasni nevű ágyunaszád. A Szabjaka czirkálóját utban van Taku felé. A Razbojnik védtelen czirkálóját Port-Arthurban van.

London, június 22.

A Daily Express singaporei tudósítója, a kiről köztudomásu, hogy nagy barátja az oroszoknak, e hó 21-iki kelettel beszélgetésről számol be lapjának, a melyet Kang-Ju-Mei-vel, az ismert kínai reformátorral folytatott. Kang-Ju-Mei állítólag megerősítette a tudósítónak azt az ismételt kifejezett gyanuját, hogy a kínai zavargások kitörését Oroszország vagy előidézte, vagy legalább is siettetette a maga czéljaira.

Tiencin ostroma.

London, június 22.

A Daily Express jelenti Sanghaiból tegnap kelettel: Tiencint e hó 15-én két oldalról támadták meg a boxerek. Eleinte csak a bensültek negyedét ágyúzták 12 ponton és csak azután támadták meg az idegentelepét. A vasuti állomást 2000 orosz katoná védte tíz ágyúval. Mikor a boxerek odaértek, az oroszok egymás után 50 ágyulövést tettek. Az ágyuzás, ugylát-szik, meglepte a boxereket és nagy vérfürdőt okozott közöttük. Elesett körülbelül 300 boxer, megsebesült 200.

A Times-nak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: A boxerek 15-én éjjel nagy pusztítást vittek végbe Tiencinben a bensültek városrészében. Az idegentelep megvédésére az idegen csapatok elegendőnek bizonyultak. A kínai lapok azt írják, hogy a mandsupárt kebelében komoly viszály támadt. Pekingben a császári palotában nagy a zavar. A régens-császárné előkészületeket tesz a szökésre. Tuan-Hszu-Tung herceg és Kung-Ji határozottan ellenségei Jung-Li-nak és a mérsékelt pártnak, amely azt tanácsolja a koronának, hogy engesztelje ki az idegen hatalmasságokat. Ezeknek a tudósításoknak legyagyobb része tartományi hivatalnokok jelentéseiből származik.

hogy honnan jött és hogy mi történt vele. Az én apám kifürkészte a dolgot, mert ő véletlenül barátja volt Camargo egyik társának. Irén hét napig tartó lázba esett; az orvosok már föladtak minden reményt; amint felépült, belépett ebbe a kolostorba, mely oly igen messzire van A-tól.

Bűnbánatával valósággal megrémítette a többi apácát; hihetetlen módon bőjtölt, kenyerét hamuval vegyítette, szomjan töltött el három napot; téli éjjeleken mezitláb térdelt, nyakában vaskarikát viselt, töviskoronát a fejkötője alatt, tövises övet.

Társnőit az örökös sirása lepte meg. Azt beszéltek — de ez talán csak mese, — hogy egyszer egy egész tálat töltött meg könnyeivel. És hirtelen — talán el sem tetszik hinni — kiszáradtak a könnyei, szemei visszanyerték azt a fényüket, amely önnök is feltűnt. Ennek most már több mint husz esztendeje; a jámbor emberek ebben az isteni bűnbocsánat jelét látták. Epifanias testvér azonban még most sem tartja teljesnek a vezeklését, mert bár most már mumiához hasonlít, tovább bőjtöl, térdel, egyre viseli a szőringet...

— Bizonyára még másért is vezekel, feleltem és csodálkoztam, hogy társam éleslátása ennél a pontnál elakadt. Mit gondol ön, Epifanias testvér nem emlékezik meg Camargo szegény lelkéről is?

A konzulok a helyzetről.

Sanghai, jun. 22.

A konzuláris testület ma összeült, hogy a helyzetről tanácskozzék. A konzulok rossz jelnek tartják, hogy Pekingből nem érkezik hír. A kereskedelmi forgalom pangása következtében 20.000 kuli vesztette el kenyerét. A konzulok elhatározták, hogy csifui konzulok doyen-jét táviratilag megkérik, hogy lépjen érintkezésbe a takui tisztékkel és azonnali támogatást kérjen tőlük. A konzulok azt hiszik, hogy sikerül közvetlen összeköttetést létrehozni Pekinggel és erre vonatkozólag felvilágosítást kértek Seng kínai vasutigazgatótól.

Béke és háborúpárt az udvarnál.

London, június 22.

Ma nem jöttek közvetlen hírek Kinából. Egy sanghaji ujság azt írja, hogy a vezető körökben egyenetlenség ütött ki. A mérsékelt elemek azt tanácsolják, hogy a császárné keresse a hatalmakkal való kibékülést. Az ellenpárt, a melynek élén Tuen herceg áll, minden erejével ellene szegül ennek a törekvésnek.

Megrongált hadihajók.

London, június 22.

Most utóbb derült ki, hogy a takui ostromnál a kínaiak ágyui majdnem valamennyi hajót megrongáltak. A károk jeletékenyek, s a hajók több napon át gátolva voltak a szabad mozgásban.

Crispi a háborúról.

Róma, június 22.

Crispi, olaszország volt miniszterelnöke lapjában cikket írt a kínai háborúról, s különösen arról, hogy melyes jelentősége van a háborúnak a hatalmakra nézve.

Crispi sajnálatosnak tartja Olaszország eddigi tétlenségét, a mely csak Oroszországnak szolgál javára. Egyáltalán a kínai eseményekben az orosz külügyi politika inkarnációját láthatja.

— Véres lakoma folyik Kinában — írja — s a résztvevők közös zsákmánya az óriási birodalom.

Vilmos császár buzdítja katonáit.

Kiel, június 22.

Vilmos császár ma a Luchs legénysége közepette lefényképezte magát. Azután beszédet mondott a tengerészeknek.

— Remélem — mondá — hogy kötelességeitek hiven fogjátok teljesíteni a német birodalom és az Isten nevében, a ki a jó ügyet bizonyára támogatni fogja.

A Luchs indulása egy napi késést szenved, mert egy gép elromlott.

Berlin, június 22.

A császár parancsára a helyőrség katonáit megkérdezték, ki akar közülük önként Kinába menni. Annyian jelentkeztek a felhívásra, hogy el kellett rendelni, hogy századonként három ember mehessen.

Eltolonczolt munkásvezérek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22

Az államvasutak gépgyár munkásainak sztrájkja miatt, mint tegnap megirtuk, több letartóztatás történt. Többek között letartóztatta a rendőrség Steinberger Sándor és Schneller Gyula szocialista munkásvezéreket. A két főszocialistát ma örök időkre kitolonczolták Budapestre.

Az eltolonczolás némi, kisebbszerű zavargással járt, melyről tudósítunk a következőket jelenti:

Ma délután nagy tömeg munkás gyűlt ki a keleti pályaudvarhoz, hogy utolsó ovációban részesítse a távozó vezéreket. Délután 2 órára, mikor a tolonczkocsi megérkezett, mintegy ötszáz munkás gyülekezett össze. Steinberger és Schneller munkásvezérek,

kiket a tegnap délután tartott gyűlésen, az igazgatóság memorandumaihoz történt lázító hozzászólás után letartóztattak, a tolonczházba szállították, ott voltak fogva ma délutánig.

Közben Urs rendőrtanácsos kihallgatta a két szocialistát, majd kihirdette előttük a határozatot, mely örök időkre számúzi őket a fővárosból, egyben tudatta, hogy illetőségi helyükre tolonczoltatja a rendőrség.

Mikor a fővárosi szocialisták a dolognak hírét vették, embereik között vörös czédulákat osztogattak széjjel, melyeken felhívást intéztek hozzájuk, hogy délután, mikor a vezéreket el akarják szállítani, jelenjenek meg a keleti pályaudvarnál.

Erre a felhívásra gyűlt a sok munkás a pályaudvarhoz. Mikor 2 órakor megjelent a tolonczkocsi, viharosan megéljeneztek Steinberger és Schnellert, miközben nagy csoportban rohantak a kocsi elé. Fel is tartóztatták volna a tolonczkocsit, ha a készenlétben álló rendőrség közbe nem lép. A rendőrségnek rövidesen sikerült szétesztatni a tömeget.

Leányok tárlata.

— Kiállítás a női ipariskolában. —

Arad, június 22.

A jó izlés és szorgalom szimbolumát viseli magán az a káprázatos, színes tárlat, mely ma nyílt meg a Haszinger-utcában. Az aradi női ipariskola kiállítását mutatták be a közönségnek abból az alkalomból, hogy az idei tanév véget ért. Egy esztendő munkája van felhalmozva ott három teremben s mind a három terem valóságos kincsesház. teli művészettel, finomsággal, színnel s a sok színben, rajgyogásban teli dicsérettel a leányok iránt, kiknek munkája mindez, de mindenek felett az iránt, ki a növendékeket a mai eredményhez juttatta. Steinitzer Lujza igazgatónőt illeti a főelismerés s vele együtt a többi tanítónőket, kik nagy lelkiismeretességgel vezetik ezt a magas nivón álló intézetet.

A most megnyílt kiállítás három teremben van elhelyezve, ezek közül kettőt a különféle kézimunkák töltenek meg, egyet pedig a festések, rajzok. Egyelőre ez utóbbit ismertetjük a következőkben.

I.

A festések.

Egyik emeleti teremben vannak elhelyezve a festett munkák: főképen selyem festések, olaj- és vízfestékek, akvarellek papíron, fán, olajfestmények vásznon és más dolgok. Egyszóval minden mód képviselve van itt, szemgyönyörködtető színhatást adva a teremnek.

E kiállítás Steinitzer Jenni urhölgy sikeréről beszél; ő vezette a festészetben és rajzban sok buzgósággal, és a mi a fő, új irányban, eredményes módszer szerint a növendékeket.

A festészet legkomolyabb, a leányiskolában nem igen szokásos, inkább férfias modorrát az olajfestészetet Gál Irénke képviseli itt. Az, ő munkái ragadják meg legelőbb a nagy tarkaságban a figyelmet. Minden dolga valóságos műtárgy, művészi izléssel, biztos kézzel megfestve. Sok fáradságot, hosszú időt igénylő dolgot mutat be, mégis kilencz olajfestménnyel és egy akvarellal szerepel. A legsikerültebb dolga egy nyírfás törészlet, meg egy erdei tájkép, a fák mögött pirosuló éggel.

Hasonló nivón áll a selyemre való festésben Antalffy Gizella. Kiváló finomság és izlés jellemzik minden dolgát s a virágai valósággal lemosolyognak a selyempárnákról és milliokról. Pompás színhatásával tűnik ki két selyemre festett képe, melyen tarka madarak és virágok

vannak ábrázolva. Igen szép az ibolyacsokrok-kal diszelgő milliője, meg egy másik selymen az élethű rózsák. Ezekon kívül sok kiváló dolgot mutat be.

Az akvarell tájképek egész tárlatával mutatkozik be *Eisenmann* Irma, ki hivatott művészi tehetséget árul el minden munkájával. Az iskolai kiállításokhoz mértnél sokkal szigorubb bírálatot is megbirna a kisasszony, ki egyébként a legtöbb tárggyal szerepel a teremben. Akár színes képeket, akár a legegyszerűbb eszközű tusrajzot mutat be, mind megragadja a nézőt. Legszebb a tengerparti képe a vitorlás hajóval, egy téli tájkép, meg a vízi részletek.

Az akvarell egy más fajában, a virágfestésben tűnik ki *Losonczy* Mariska. Nála főképen az élettéljesség és finom színérzék figyelemre méltók. Sok nézője akadt ma annak a hatalmas rózsza csokornak, melynek piros-sárga színében benne van a felkelő nap színének minden tüze, ereje. Legértékesebbek a természet után festett képei s érdekes sok aprósága, melyeket, mintha csak alkalmi versíró lenne, álnév alatt, *Manzi* néven irt alá.

Beégetett virágaival egyedüli a maga nemében *Meisetrovich* Terka, ki gyönyörű fatálat és égetett virágokkal diszitett bőr-övet állított ki. Szép festett selyemmillióje és pipacsos fatála is.

A tárlat legszebb tárgyai közé tartozik *Meisetrovich* Ilonka szekfűkkel ékített fa-kazettája. Igen csinosak egyéb dolgai is.

A fára való festésben kitűnik *Korbuly* Ilonka, kinek e mellett izléses kedves munkája az elszórt, virágoktól színes moaré selyem millióje is.

Jagodics Paula különlegességet mutat be: olajba festett virágokat bársony alapon. Több szép tárgya közül kiválik másik olajfestménye, egy nefelejtscsokor. Jók természet utáni festményei is. A czeruza rajzok között az övéi a legszebbek.

Kedves dolgokkal szerepel *Walder* Helén, kinek akvarell virágai nevetnek le egy selyempárnáról. Igen csinos festett milliője és fatála, továbbá czeruza rajzai. Ami dicséretes dolog, több természet utáni képet is láttunk tőle.

Verő (*Weisz*) Rezsín két milliője igen sikerült dolog. Elénk színben tartott akravell virágai nagy dicséretet érdemelnek. Hasonlóképen szólhatnak *Strumberger* Margitról, aki nek selyemfestésén kívül nagyon szép szedrekkel, földieperrel diszitett fa-tálczája. *Kohn* Irén több, szép dolga között feltűnnek moaré selyemre festett iriszei, meg azok a szép ciklámenek, melyek fa-alapon diszlenek.

A fára való festésben említésre méltó *Vaszi* Lenke, élethű ibolyákkal diszitett kazettája révén. Sikerültek természet utáni képei és több más akvarellje. Igen csinos az a két tál, melynek ékét *Márkus* Böske diszitményei adták meg. Szépek festett képkeretei és selyem festései is.

Természet utáni árvácskáival méltóképen illik a keretbe *Pachta* Izabella, kinek érdekes festett tollrajza: egy különleges étlap. Természet után és fára is csinosan fest. Sok munkát igényelt *Mittelmann* Flóra virágos selyem futója, ezenkívül igen szépek festett fa-legyezői is.

Novotny Margit diszitményes asztala gyönyörű, szalonba való tárgy. Sikerült dolgok festett fa-tálczája és egyéb akvarelljei, ugyszintén szabatos czeruza rajzai is. Selyemre vetett ibolyáival szép hatást ért *Deutsch* Ella, ki a fa-festésben is kitűnő. Ez utóbbi szakban kiválik még *Czirák* Róza remek kazettájával és tálaival, melyeken kívül a selyesfestésben is

ügyes *Heinrich* Ilonkával együtt, kinek selyemre festett lilomai nagyon szépek.

Weil Ilonka diszitményes fatálczája és sikerült akvarelljei, valamint *Verik* Veronka festett selyempárnája és fa-festményei kedves dolog. Csatlakozik hozzájuk *Jánosy* Magda, ki pipacsokkal ékített csinos asztalkát és selyemfestéseket állított ki. Említésre méltó, szép tárgyak *Schwarz* Paula akvarelljei és diszitményei, ugyszintén azok a sikerült virágok és egyéb festmények, melyeket *Schmidt* Paula mutat be.

Dálnoki Margit, kezdő léte, meglepő szép diszitményeket produkált s a czeruza kezelésben is figyelemre méltó. E két szakban *Balogh* Etel is ügyeskedett, míg *Nádor* Margit diszitményei is csinosak. Osztóznak az általános sikerben *Bartos* Vilma, *Bauer* Jenni, *Goldmann* Blanka, *Hann* Margit, *Bogsán* Mariska, *Schwarz* Jozefin, *Biró* Margit, *Bácskay* Szidi; *Hirsch* Zelma, *Lakatos* Emma, kik csinos diszitményeket, virágokat, czeruzás rajzokat állítottak ki.

Ez rövid ismertetése a kiállításnak, melyet a mai nap folyamán már sokan látogattak a kézimunkás termekkel együtt. Utóbbiakról legközelebb írunk.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Végrehajtó, vigjáték.
Vasárnap: Délután: Doktor Klausz, vigjáték. Este: Papanek Dani, bohózat.

* *Szendrey* új naivája. A kassai színház igazgatósága — mint értesülünk — *Mészáros* Giza helyett, ki tudvalevőleg a Nemzeti színházhoz szerződött, *Baróti* Irmát, a kolozsvári színház naiváját szerződtette.

* *Ariel* és *Loube*, a két hírneves parterre-akrobata vonul be holnap, szombaton a nyári színházba, kik valóban művészi mutatványokkal a külföld legnagyobb városaiban feltűnést keltettek. Az akrobata-művészek ma délelőtti próbát tartottak színpadunkon és mutatványaikkal megiepték a próbára meghívott vendégeket. Oly könnyedséggel és oly eleganciával végzik meglepő programjuk minden egyes számát, hogy a zajos tapsokban nyilvánuló elismerés kimaradhatlan. A bicikli alattuk megszünt holt anyag lenni, mintha paripát ülnének meg, mely a műlovas akarátának mindenben engedelmeskedik. Szinte szemképráztató a mutatványuk. Az igazgatóság e két akrobata szerződtetésével lekötelezi a közönséget, mert alkalmat nyújt olyasmiben gyönyörködni, amit vidéki városban alig lehetett látni. A műsor gondjai alól is felmenthetik az akrobaták a művezetőséget, mert amely napokon ők fellépnek, bármily darabot adjanak is, a zsufolt ház biztosítva van. Milyen kár, hogy a téli évadban az *Eszter* című darabhoz nem angazsálta a direktció *Ariel* és *Loubet* akrobatákat; ezek még ezt a darabot is kihúzták volna a hinárból.

Vasuti katasztrófa

egy angol vonalon.

(öt halott, hetven sebesült.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22.

A London-windsori utvonalon levő *sloughi* állomáson óriási vasuti szerencsétlenség történt ma délben. Egy személyvonat déli egy órakor nagyszámu kirándulóval hagyta el Paddington állomását. A kirándulók a windsori futtatáson akartak résztvenni. *Paddington*-ból izenöt perczzel e vasut elindulása után, egy expressz vonatot indítottak ugyanazon utirányban, melynek a Windsor-vonatot egy közbeeső állomáson kellett volna megelőzni.

Slough állomásán a *Tilos* jelzőt feledékenységből nem tették ki és így az expressz vonat teljes gőzerővel akarva az állomáson keresztül haladni, óriási erővel robogott a windsori vonatnak, melynek kocsijai tele voltak utasokkal.

Az expressz vonat a személyvonat öt-hat kocsiját darabokra törte, hosszabb utvonalon a romokon keresztül rohant és ez utján az állomás tetéjének vaskonstrukcióját körülbelül száz lábnyi távolságon leszakította. Egy waggon ugyszólván derékszőgben röpült a magasba és esésében egy gyaloghídat rombolt szét, mely mellett a vonat állott. A mozdonyból kiömlő gőz és forró víz számos utast leforrázott. A romok pedig a kiömlő gáztól tüzet fogtak, miáltal számosan súlyos égési sebeket szenvedtek. A szerencsétlenségnek öt halottja és hetven súlyos sebesültje van.

A sebesültek orditózása borzalmas volt. Három ember nyomban meghalt, kettő pár órai irtózatoss szenvedés után adta ki lelkét és hetven utas súlyosan megsebesült.

Más verzió szerint a szerencsétlenség ugy történt, hogy a windsori vonat nyolcz perczzel később indult el *Slough*-ból, mint kellett volna. Ennek oka a nagy tolongás volt és a jegypénztár kis személyzete nem tudta idejére kiadni a sok utasnak a jegyet. Egy szemtanu elbeszélése szerint, mikor már az expressz vonat közeledő robogását hallották, a perronon állók közül egyesek még tréfálkoztak is a kocsikból kihajoló kirándulókkal, vasuti karambolt emlegetve. Senki sem sejtette, hogy mily hamar fog az bekövetkezni. Még nevetve tekintettek a robogó vonat elé. Hirtelen azonban megváltozott a tréfálók arckifejezése, látva, hogy az óriási sebességgel rohanó vonat ugyanazon a sínen robog, melyen a windsori vonat állt.

E borzalmas pillanatban közönség és vasuti hivatalnokok kövé meredve álltak. Azután egyesek kalapjukat, esernyőjüket, sőt még a testükről leszaggatott ruhadarabjaikkal is intgetve, rohantak a robogó vonat elé. De már késő volt. A katasztrófát nem lehetett megakadályozni. A másik pillanatban óriási csattanás és a sebesültek rémes orditózása hallatszott — és a szerencsétlenség megtörtént.

A borzalmas eset nagy izgatottságot keltett Londonban és környékén.

Rezervisták nyomorusága.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22.

Rezervistának lenni nyomoruságos állapot mindenképen. Mikor a három nehéz évet kiszolgált katona ugy két, vagy négy évet otthon töltött már, megházasodott, gyerekei vannak, s az élet sok gondja nehézkesre törte a testét, a lelkét meg elszoktatta a katonai fegyelemtől, akkor az öreg rezervistának keservesen esik az a tizenhárom nap, a mely különben huszonnyolcz napig is felnövekedhetik. a mig ujra katonának kell lenni s puskát, borjút viselni. Tessék azután elképzelni, milyen nyomoruságos a helyzet akkor, ha mesterségesen teszik türethetlenné.

Pilis-Csabáról, a főváros közelében levő katonai sátoztáborból jelentik, hogy ott a legteljes az ott elhelyezett katonák helyzete. Az aktívaké is, pedig azokkal csak törődnek valahogy, a rezervistáké pedig egyszerűen elviselhetetlen.

A fegyvergyakorlatra bevonult katonák nagy része beteg, s most ugyan végét járnak már a szolgálati időnek, de mozdulni sem tudnak, annyira tönkre tette őket a táborban töltött idő. Június 8-án 1800 tartalékos vonult ki az üllő-uti kaszárnyából *Pilis-Csabára*, az ott állomásozó 69. és 6. számú gyalogezredekhez. A sátoztábor kicsiny annak az óriási tömegnek kellő elhelyezésére, amelyet ott összpontosítottak. A tényleges szolgálatban levő legénységet tehát elhelyezték a barakokban, a többiek pedig a szabad ég alatt maradtak.

Nyár évadján még ez is elviselhető lenne valahogy, ámbar rendjén sehogy sincs az, hogy heteken át fedél nélkül maradjon a nyugalmasabb polgári állapotához szokott tartalékos. De nemcsak hely nincs a sátrakban a kirendelt legénység számára, hanem elegendő ágyról, pokróczról sem gondoskodtak. Természetesen itt is a rezervisták húzták a rövidebbet, s a szabad ég alatt takaró nélkül kellett töltenie az éjszakákat. Pedig mostanában meglehetősen hűvös éjszakák vannak. Ezek az éjszakák azután sok embert juttattak kórházba, s nem egy megsínyli hosszú időn keresztül a katonai szolgálatban töltött napokat.

Másik nagy nyomorúságot a víz okozza. Az a víz tudniillik, a melyik nincs. Szinte hihetetlenül hangzik, de tény az, hogy az óriási sátoztáborban, a hol állandóan sok ezer ember van összpontosítva, összesen két kut van. Ebből a két kútból ivásra sem lehet elég vizet kapni, nem hogy mosásra és mosásra.

Természetesen a víz is első sorban a tényleges szolgálatban levőké; sőt egyik-másik században a kapitány kiadta a szigorú parancsot, hogy rezervista ne merjen a két kut vizéből meríteni. Mivel pedig inni okvetetlenül muszáj, a rezervisták a nagy menetelések alatt pénzért kell, hogy vegyék a vizet, s a szegény katonák egy nap 15—20 krt kénytelenek így elkölteni.

A vízhiány, a mosakodás nehézsége növeli a betegségekre való hajlandóságot, s ez az oka, hogy a tábori kórházban annyi beteg van, hogy az ujjakkal nem tudnak mit csinálni.

Mindezekhez pedig meg kell jegyezni, hogy a pilis-csabai sátoztábor új alkotmány, a hol tehát egy kis előrelátással kellő elhelyezésről is gondoskodhattak volna, egy kis — előrelátással pedig még most is gondoskodhatnának.

Murawiev gróf a ravatalon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22.

Murawiev gróf haláláról az egész európai sajtó mély részvétellel ír. Annak az orosz külügyminiszternek, a kiról ilyen őszinte rokonszenvvel emlékeznek meg a nemzetközi közvélemény organumai, tekintet nélkül politikai barátságokra és ellenségeskedésre, a melyek Oroszországhoz fűzik, vagy avval érdekellentétbe helyezik őket, értékes kvalitású embernek kellett minden körülmények között lennie. S az elismerés, a mely most a koporsóban pihenő diplomatát övezi, méltó az ő munkásságához, s igazi nemes törekvéseknek és ezek sikereinek szól.

Miklós cáznak sok oka volt Murawiev gróftól szeretnie és sok oka van nehéz körülmények között váratlanul bekövetkezett halálát gyászolnia.

Annak a benső barátságos viszonynak eredetét, a mely a cárt külügyminiszteréhez fűzte, az orosz udvarnak egy alapos ismerője a következőkben beszéli el:

Miklós cár még trónörökös nagyherceg korában szerette meg Murawievet. Kopenhágában éltek sokat egymás társaságában. Murawiev követ volt a dán udvarnál, Miklós herceg pedig ott élt a kopenhágai udvarnál vidáman, gondtalanul. Ezeket a napokat szokta a cár még ma is élete legboldogabb időszakaként emlegetni. Ez időben szabad volt még és úgy élhetett, a hogy a lelkének jól esett. Álami gondok helyett ideális eszményeivel foglalkozhatott és járkálhatott a városban, a merre neki tetszett. Senki nem követte, senki nem kérdezte, mit, miért tesz, és senki és semmi

nem parancsolta, hogy mindent másként tegyen, mint a hogy neki jól esik, mert — muszáj. Akkor Miklós még nem volt a minden oroszok ura, de ura volt — saját magának.

Ezekben a kopenhágai napokban Murawiev állandó kísérője volt a cáznak, s mert eszméik és törekvéseik sok tekintetben egy azonosak voltak, erős rokonszenv fejlődött ki közöttük. Ennek köszönhetette Murawiev, hogy mikor elődje hirtelen meghalt, a cár parancsa őt állította az Orosz birodalom külügyeinek élére.

Mint embert Murawievet a szívjóság jellemezte. Sok jót tett és sok része van abban, hogy a cár olyan eszmékkal foglalkozott, mint például a szibériai száműzetések megszüntetése. Az orosz diákzavargások idején ő járt közbe a cáznál, hogy kegyelemre hangolja.

Kinevezése után másfél évvel, 1898 október 21-én Bécsben volt Murawiev, s ez alkalommal Ő Felsője őt külön kihallgatáson fogadta. Párisból jött ekkor az orosz kancellár s bécsi látogatását rendkívüli fontosságúnak vallotta mindenki. Beszéltek, hogy egy fontos iratot hozott a cártól, s ezt nyújtotta át a királynak. Ötnegyed óráig tartott Murawiev fogadtatása, s talán ez alatt fordult monarchiánk és Oroszország közt úgy a helyzet, hogy a régi ellenségek ma a Balkánra nézve nyílt szövetségesek.

Bécsi tartózkodása alatt Suttner Berta bárónőt is meglátogatta Murawiev, s körülbelül egy óráig beszélt vele a nagy békeakcióról, a melynek más-más formában, de egyaránt lelkes harcosai voltak mind a ketten.

Páris, június 22.

A lapok egyértelműen sajnálják Murawiev elhunytát. A Figaró, Echo de Paris, Gaulois és Matin azt mondják, hogy halála semmit sem fog változtatni az orosz-francia politikán. Az Eclair azt mondja, hogy a veszteséget még súlyosbitja a kelet-ázsiai helyzet.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Asztaltársasági ülés. Az Erzsébet jótékony asztaltársaság holnap, szombat este 8-órákor a Mirtl-féle vendéglőben rendkívüli közgyűlést tart.

Villamos akták.

— Ötödik közlemény. —

(Szatőcspolitikai a villamos telepen.)

Arad, június 22.

Avillanynyal való világítás másutt se olcsó, de Aradon drágább, mint bárhol. Aki nálunk villanynyal világít, annak az adókiadó bizottság fölemeli az adóját, az ismerősei pedig azzal vádolják, hogy megütötte az osztályosorsjáték főnyereményét. Aki nálunk villanynyal világít, ahhoz szentzölök jönnek és felajánlanak neki megvételre egy tizezer holdas birtokokat, a gyerekeiktől pedig azt kérdik az iskolában a többi gyerekek:

— Mikor lesztek már bárókká?

Villanynyal világítani Aradon nagy dolog. És ha kellően megfigyeljük a drágaság okát, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy azt a villamos vállalat szatőcspolitikája okozza. Mert a vállalat nemcsak az áramot adja méregdrágán, hanem drágán végzi a bevezetést és tulságosan fizeteti meg az árammérők használatát is. Pedig azt hinné az ember, hogy a két utóbbit a saját költsége árán engedi át fogyasztóinak, hogy annál hozzáférhetőbbé, könnyebbé tegye nekik az áram használatát.

Nem, az ilyen egyszerű üzleti okosság a mi villamos vállalatunknál ismeretlen fogalom. Három és fél év alatt sikerült elérni a vállalatnak annyit, hogy a nagyközönség idegenkedik tőle, a villamárának ipari célokra való felhasználása pedig egyszerűen lehetetlenné lett városunkban. Mert az aradi villamvilágító társaság nem arra törekszik, hogy fogyasztóinak számát megnövecsse, s így hasznát a forgalom emelkedésénél keresse, hanem az képezi minden gondját, miképp lehet azokon meggazdagodni rövid idő alatt, akik, mint lepkék a gyertyalángjához, meggondolatlanul odagyülekeztek a villamos fény köré. Elmondunk egy csinos kis „üzleti elvet.“ A villamos vállalattal, mint már többször megirtuk, igen szépen lehet alkuba bocsátkozni, főleg az olyan fogyasztóknak, akiknek lakásában kombinált csillár lóg, vagyis, akik légszeszt is égethetnek, ha kedvük tartja. Az ilyen kundschaft a legmesszebb menő engedményekre számíthat, csak arra kell köteleznie magát, hogy noha rendelkezésére áll, légszeszt nem használ soha. De jaj az olyan szerencsétlen fogyasztónak, aki csak villanyt szándékozik égetni, és már eleve úgy rendezkedett be, hogy csillárjai a légszeszt bevezetésére nem alkalmasak. Jöhet az ilyen ezer argumentummal, hivatkozhatik a szomszédjára, tehet akármit, az ő számára nincs kegyelem. Aki tehát mérsékelt áron akar villanyt égetni, annak ajánljuk, hogy használjon kombinált csillárokat.

Az aradi villamvilágítási vállalat mögött, tudvalevőleg, a Hitelbank áll. Az ilyen előkelő pénzintézetől el lehetne várni, hogy iparvállalataival ne adás-vevési spekulációkra, hanem inkább arra törekedjék, hogy hosszas munka, költséges befektetések, a forgalom fejlesztésére irányuló tetemes kockázatok árán az országot egy hasznos, virágzó ipartelepellel gazdagítsa. Csak hogy a Hitelbanknak ez, ugyilátszik, nem érénye.

Rossz nyelvek azt rebesgetik, hogy a Hitelbank az elnyerni remélt 25 éves privilégiumot már valamely belga társulatnak ajánlotta fel megvételre. Nem vagyunk ugyan hajlandók hitelt adni e híreszteléseknek, de mindenesetre jellemző, hogy az aradi közönség mi mindent elhisz, ha a villamvilágítási vállalatról van szó.

Érdekes följegyezni, hogy az aradi villamvilágítási vállalat ellen több panaszt hallani városszerte, mint a többi helyi iparvállalatok ellen együttvéve. Ahány fogyasztó, annyi panaszos. Állandó rovatot kellene nyitnunk a felszólamlások számára, ha bővebben foglalkozni akarnánk azzal a tekintettel nem ismerő, kiméletlen ridegséggel, melyet a vezetőség a nagyközönséggel szemben tanusít. Amíg más vállalatnál fogyasztó és vállalkozó között rendesen a legjobb viszony áll fenn: addig az aradi villamosságai részvénytársaságnál ellenségei egymásnak.

Vajjon így lesz-e ez továbbra is, avagy megérti végre a vezető igazgató ur, hogy a villamnak „majdnem“ olyan szükségése van a közönségre, mint a közönségnek a villamra. S hogy a jelen viszonyok mellett a vezetése alatt levő vállalat idegen test Arad közgazdasági szervezetében, mely nem táplálja azt, hanem táplálkozik belőle!

HIREK.

— A király ma délelőtt folytatta a bécsi helyőrség megsemmisítését és pedig a 23. gyalogezrednél. A szemle után ő felsége Helmer tanár műtermébe ment, hol megtekintette Erbet királyné salzburgi szobrának mintáját és rendkívüli megelégedését fejezte ki a művész előtt.

— Mahmud pasa és a szultán. A *New-York Herald* párisi levelezője meginterniewolta Mahmud pasát, a szultán sógorát a törökországi állapotokról, s ez a következőket mondotta: A szultán temérdek pénzt pazarolt arra, hogy egymagát visszatérésre bírjon, elhalmozott biztatási ígérekkel, de én soha vissza nem térek, mert bizonyosan el tennék láb alól. Londonba megyek és *L'Osmantie* czimen újságot alapítok, amely angol, francia és török nyelven fog megjeleni. A szultán nagyon haragszik a khedivére is, hogy Londonba ment. Őt is ifjú törökök tartja. En Londonban találkozni fogok a khedivével, s megbeszélésem vele a jövő terveit. Az ifjú törökök ügye halad a céljára felé, bár most minden akciótól tartózkodunk, hogy hivatásunkat ne tegyünk ki üldözéseknek. Ennek daczára azonban százával tartóztatják őket le, s a Bosporus feneke tudná csak megmondani, hova lettek annyian a jó hazafiak. De mi nem csüggedünk és megmentjük török hazánkat még a szultán akarata ellenére is.

— Nagy építkezések a Lyceumban. Az aradi Lyceum épületben, mint azt egyszer már megemlítettük, a nyár folyamán nagyarányú javítási munkálatok lesznek, melyekre 60.000 korona költség van előirányzatba véve. A munkákat, melyeket az aradi államépítészeti hivatal vezet, a szünidő folyamán végzik el. A hatalmas épület külsejét felújítják, teljessé teszik a vízvezetékét és a világítást, ablakokat, ajtókat törnek, kijavítják a padozatot. Az árlejtést tíz napon tartja meg az államépítészeti hivatal még pedig szűkebb körű pályázat után. Nem lévén nyilvános az árlejtés, csak a felszólított vállalkozók pályázhatnak. Az államépítészeti hivatal fő tekintettel volt a helyi iparosokra, de azért néhány idegen vállalkozót is felszólított.

— Exotikus házasság. Párisból érdekes házasság híreit jelentik. A legelőkelőbb arisztokrácia egyik sokszoros milliomos tagját, Julie de *Vermaile* kisasszonyt feleségül veszi egy *Ben Colea* nevű arabs, a ki mint fanatikusan mohamedán azért jött Párisba, hogy ott az izlamra térítsen. Az afrikai apostolt *Sarah Bernhardt* bejuttatta az előkelő körökbe, a hol megismerkedett *Vermaile* kisasszonnyal, s tizenöt nap alatt annyira a lelkébe furakodott a leánynak, hogy az neki adta a kezét. Julie de *Vermaile* egyetlen leánya az algiri hadjárat híres tábornokának, s atyja után hét millió frank örököse. Hogy vőlegényéé lehessen, most buzgón tanulja a koránt, noha idáig buzgó katolikus volt. Az esküvő októberben lesz, ha a leány már áttért a mohamedán hitre.

— Felhősakadás a fővárosban. Ma este kilencz óra körül — mint tudósítónk táviratozza — i. tózatós felhősakadás volt a fővárosban. Villámlás és menydörgés szakította meg az eget borító sulyos fekete felhőket, s oly rémes vihar volt, hogy a villamos vasut kocsijai nem tudtak ezzel szembe szállani, s beszűntették a közlekedést. A pár pillanat alatt leszakadt mérhetetlen víztömeg úgy elborította a főváros alacsonyabb részeit, mintha árvíz lett volna. Több külvárosi ház beszakadt. A mentőkért sok helyről telefonoztak.

Az állói uton és a városligetben sok fát kitépett a vihar. A Duna felett egész víztől-

csér támadt, s azt ragadta a szélvész a városliget fölé. Bécsben is nagy vihar volt. Ott hét óra körül egészen besötétedett, s villány és menydörgés között erős zápor szakadt le. Nagyobb kárt azonban itt az elemek nem okoztak.

— A makói szabályrendelet. Makó város törvényhatósága tegnap tartott közgyűlésén 36 szó ellenében 37 szóval, tehát csak egy szótöbbséggel kimondta, hogy a szervezési szabályzat módosítását újra kiadja a már korábban kiküldött bizottságnak, hogy akként alakítsák át most beterjesztett javaslata, hogy abból minden olyan előterjesztés, mely anyagi kiadással jár, hagyassék ki s csupán oly mondatokra nézve tegyen előterjesztést, melyek anyagi áldozatba, kiadásba nem kerülnek. A nyugdíjszabályzatot pedig egyszerűen mindenkorra ismét levették a napirendről.

— Tolstói Európában. A Moszkauer *Zeitung* jelentése szerint *Tolstói* Leo gróf jasznapójai nyári tartózkodását ez évben európai utazással cseréli fel. Valószínűleg Németországba, Angliába és Franciaországba fog utazni a kiközösített Tolstói.

— Nagy sorsjegy csalás. Brüsszelből táviratozzák, hogy hamisított belga sorsjegyekkel sok millió csalást követett el egy család Amerikában. Washingtonban és környékén óriási mennyiségű állítólag belga sorsjegyet adott el egy társaság. Négy millió dollárnál több pénzt vettek fel az eladott sorsjegyekért. Mikor a huzásra került eladta a sors, a vevők érdeklődni kezdtek az eredmény iránt, s ekkor kiderült, hogy rutul becsapták őket, mert Belgiumban a sorsjegyzület törvényesen el van tiltva, s így nyilván hamisítványokért adták oda a milliókat. Megindult a nyomozás a csalók után, csak hogy azok idején eltűntek.

— Harcz a halottakért. A *Mocsunyi* családi mindenkor nagy jótévője volt a görögkeleti egyháznak s nem egy templom ezen család bőkezűségének köszönhető létrejöttét. Halálból aztán a család elhuznyt tagjait az illető templom kriptáiba temették. Így történt Pény községben is, a család ősi birtokán, ahol ezalatt 30 évvel temették el *Mocsunyi* András és özvegyét utána ennek nejét, ki a szerb *Osernojevits* családból való volt s akinek adományából épült a fényi szerb templom. Akkoriban a szerbek és románok még közös templomba jártak, de időközben nagy háborúság után kettévált a két ritus s a fényi templom a szerbeknek jutott. A *Mocsunyi* család gyönyörű családi mauzeumot építettek Pényben s azon vannak, hogy a különböző templomokban eltemetett őseiket ide temessék. Elvégből megkérték a fényi egyházat is, hogy adja ki *Mocsunyi* Andrásnak és nejének földi maradványait, de az egyház tanács ezt a kérést megtagadta, mert ugymond, *Mocsunyi* Andrásné szerb léte nem temethetik román mauzeumban, férjét pedig azért nem adják ki, mivel az egyházi kegyelet tiltja az egymásmellé temezett házastársak földi maradványainak erőszakos különváltatását. A sajtó szerű konfliktus még nincsen elintézve; egyelőre a szerb és román sajtó foglalkozik vele szenvedélyes vitatkozó cikkekben.

— Varázsló a bírák előtt. Berlinben — mint tudósítónk táviratozza — ma rendkívül érdekes bűnügyet kezdett tárgyalni a bíróság. Egy *Jenike* nevű ember, a ki magát varázslónak vallja, avval van vádolva, hogy ez év márczius 21-én megmérgezte *Bergner* szabónőt Potsdamban. A vád szerint a gyilkosságot azért követte el *Jenike*, mert varázsló szédegelésével a szabónő egész vagyonát elcsalta, s félt a becsapo asszony bosszujától. A vádlott a bíróság előtt is következetesen varázslónak mondja magát, s nagyban erősíti, hogy a sorsjegyek, melyeket ő az ő irhából és növénykeverékekből készült anyagának füstje fölé tart, feltétlenül nyer. Beismerése szerint jóslással is foglalkozott, s sok előkelő ember volt a vendége. A bíróság örültnek tartja *Jeniket*, s elrendelte szakértő megfigyelését.

— Két gyilkosság és öngyilkosság ok nélkül. Miskolcztól borzalmas gyilkosság híret: táviratozza tudósítónk. Egy *Molnár* István nevű ember bosszúból leszúrta öcsését, *Molnár* Sámuel, azután jó cimborájának *Vandrák* Józsefnek hasát metszelte fel. Végül magát felakasztotta *Molnár* István. Érdekes, hogy öcsese a kit ma megölt, tavaly megmentette az ő életét.

— Élet az uszodában. Heütött a nyár a Maros hullámai közé is. A néhány nap óta tartó kánikulai meleg rendkívül látogatottá tette a Neptun-fürdőt, és úgy a férfiak, mint a nők uszodát, valamint a külön kabinetfürdőket állandóan ostrom alatt tartja a közönség.

— Levél a cselédekről. Egy uriasasszonytól kapjuk a következő sorokat:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

„A közönködés azt mondja: aki nem tud imádkozni, menjen a tengerre, ott megtanul. En azt mondom: aki nem tud kijönni a sodrából, az menjen cselédet keresni, hogy új szobalányt, szakácsnőt vagy minden eszlányt fogadjon. Van kérem egy csomó leány, akik: mikor belépnek, már fitymaló pillantással nézegetnek végig s ajkukat bigyesztik. Mintha csak azt no ndanák:

— Hm, én ugyan föl nem fogadnám ezt a nagyságot!

Hanem azért, ha valamelyiknek megtetszik a képe, mégis szóba állok vele és megkérdem:

— Mit tud, lelkem?

— Mit tudok? Hát mindent tudok!

— Han, az szép. Akkor természetesen parkettet is tud kefélni?

A leány a fejét rázza

— Az: neme nekem való munka. — Nem viszolok! He nem — veszi most át ő a szavamat — szeretném tudni, hol lakik a nagysága? Hányadik emeleten, mert második emeletre nem megyek ám! Hány szobát kell takarítani? Ötöt. Az igen sok. Van-e gy erek, mert én nem dajkállok, kérem. En csak ámulok s mivel tapasztalásból tudom, milyen fehér holló manapság a jó cseléd, beérnem a rosszal is és: mindent ráhagytam a szájam nyitására, aztán sikerült megalkudnom havi huszonnegy koronában.

A leány be is szegődött hozzám s mikor már a nyakanabban maradt legalább két hétre, csak aztán tudtam r meg a következőket: 1. Még takarítani sem tud tisztességesen, nehogy egyebet tudna? Felső- és olyanokat pletyáz én rám és családómra, mintha kiőn fizetnék érte. 3. A vasárnap kimenőt úgy értelmezi, hogy: vasárnap délután, kimegy és hétfőn hajnalban jön haza. 4. Nem is egy, hanem három szokatestvére van, akik főlválva ápolják veleszernben a rokon szeretetet. 5. És utaljjára már az első héten kijelentette, hogy kevesli a huszonnegy koronát és huszonnyelezt akar.

Itre természetesen felmondtam neki, cseléd-könyvében pedig, mivel mást nem szabad beleírnom, beírtam hogy:

„Hü, megbízható, ügyes és szorgalmas“

T. szerkesztő ur, — és ezzel bevégeztem soraimat. — Ilyenek mostanában a cselédviszonyok.“

— Halálozás. Popovits Péter saját, ugy gyermeke Eugenia, valamint szülei többései nevében is, megtört szívvel tudatja forron szeretett s felejtethetlen neje, illetőleg anyja *Popovits* Péterné, szül. *Mladin* Karolina f. é. június 21. d. u. 1 órakor, hosszas szenvedés után történt jobb léte szenderültét. A boldogult hült tetemei június 23-án d. u. $\frac{1}{2}$ órakor fogának a gör. kel. román egyház szertartásai szerint a helybeli sirkertben örök nyugalomra tétetni. Kelt Mária-Radnán, 1900. jun. 21. Béke poraira!

— Háboruba menni tilos. A *Schlesische Zeitung* jelenti, hogy a boroszlói 11-ik hadosztály vezérkari tisztjét, *Reitzenstein* lovagot, aki szabadságidejét arra használta fel, hogy a burok pártján harcoljon Dél-Afrikában, a hadbíróóság hat hetet várfozságra ítélte.

— **Gyilkosság féltékenységből.** Miskolczi táviratozza tudósítónk, hogy *Kecskeméti* Pál fiatal földbirtokos ott ma rettenetes gyilkosságot követett el. Szép, fiatal nejét, a kivel alig pár hét előtt kötött házasságot, tizenhatsz kézzel megölte. Tettét a féltékenység örületében követte el. Az eset a városban fájdalmas izgatottságot keltett. Kecskeméti mindenki szereti, s a szép fiatal asszonyt is nagyon sajnálják. A gyilkos férj az ügyészség fogházában van.

— **A vakok perselyei.** A vakokat gyámolító országos egyesület, mint ismeretes, a kávéházakba, vendéglőkbe és más nagyobb forgalmu helyekre perselyeket állított, melyekre *Aradon* a polgármesteri hivatal gyakorolt felügyeletet. A perselyeket most beszedik, hogy tartalmukat rendelkezési helyükre juttassák. Vajmi kevés jut ezen az úton a vakoknak, s mivel több baj volt már ezekkel a perselyekkel, nem lehetetlen, hogy vissza sem helyezik azokat többé.

— **Brutális merénylet** történt egy fiatal leány ellen az elmúlt éjjel a fővárosban. A Krisztina-városi Alkotás-utca 17. számú földszintes házban visszavonultan él egy félig süket anyóka. Ennél szolgál a 14 éves *Fazekas* Ilona, a merénylet áldozata, ki csinos leány volt, de még igen fejletlen. Az elmúlt éj folyamán egy katona ruhába öltözött ember lopódzott a leány szobájába és csunya merényletet követett el ellene. Hiába kiáltott segítségért a leány, süket gazdája nem hallotta, sem pedig a házbéliek. Hajnalban súlyos betegen találták ágyában a leányt, ki az előhívott orvos semmiképen sem tudott segíteni. Erre a mentőkért küldtek, de mikor ezek megérkeztek, alig volt már élet a leányban. Csupán jelekkel tudta megértetni, hogy mi történt vele, azután meghalt. A Szt.-János kórházba szállították, hol holttestét felboncolják. A merényletet még nem sikerült kinyomozni; azt hiszik hogy a szomszédos katonai kórházból lopódzott valaki hozzá.

— **A váltó.** Még tavaly nyáron történt, hogy *B. I.* egy előkelő budapesti pénzügyész hivatalnok a családjával, a vidéki gentry-család igen szívesen látta társaságában a szintén jönevű, szellemes fiatal embert, aki mindent elkövetett a mama és a leányok szórakoztatására, sőt a papának is nagyon megnyerte kegyeit. Furdószezon végeztével, mikor elváltak, kölcsönösen megígérték egymásnak, hogy az ismeretséget főtartják. Es tényleg úgy is történt. H-ék a farsangon felmentek egy néhány bálba a fővárosba. Az ifju itt is sokat foglalkozott a családdal. Most a napokban aztán az öreg H.-nak véletlenségből dolga akadt az illető pénzügyésznél. A folyosón szemben találkozott B.-vel, a ki egy váltóval kezében iparkodott fölfelé a lépcsőn.

— Szervusz! kedves öcsém! — szólította meg az öreg ur — milyen derék véletlen, hogy itt találkozom veled. Ah! váltócska . . . váltócska, és leereszkedőleg megveregette a vállát az ifjunak. No majd megszavazzuk. Az igazgatóság tagjai közt van egy néhány jó barátom, ha kell protekció, csak szólj.

— Pardon, kedves bátyám, ez nem az én váltóm. Nekem nincs egy krajczár adósságom sem. *En itt alkalmazva vagyok*, s ezt a váltót, melyet egy fél adott be, hivatalos minőségemben viszem a penztárnokhoz.

— Dehogy?! — Es az öreg ur arca félrőnyire nyulott — *en itt alkalmazva van?* . . . Azt nem is is tudtam . . .

Aztán feszesen megemelte kalapját és el-sietett.

Az ifju mosolyogva nézett utána . . .

— **Elsülyedt malom.** Nagyobb baleset történt ma délután Makó alatt a Maroson. Oláh tutajosok nekimentek súlyos faalkotmányukkal egy vizimalomnak és azt annyira megrongálták, hogy a malom, a benne fölhalmozott ga-

bonanemüekkel elmerült a Maros hullámaiban. A jelentékeny kárral járó balesetről tudósítá-sunk a következő: A déli órákban egy tutaj uszott le a Maroson Makó felé. A farakásokon hat oláh ember munkálkodott. Kettő a kormányfát igazgatta, a többi meg arra törekedett, hogy meggyorsítsa a tutaj uszását. Később a tutaj a partnak fordult. Az oláh munkások nem ügyeltek eléggé és a súlyos, nehéz faalkotmány teljes erővel belecsapódott egy vízi malomba, amely nagy recsegés ropogás között elsülyedt a vízben. A tutaj derékban tört be a vizimalmot. A víz nagy zugással ömlött be a támadt résen a malomba és alig pár pillanat alatt elmerült. Az oláhokat nagyon megrémítette a veszedelem, amelynek okozói lettek. Gyorsan siettek el a malom közeléből és még mielőtt feltarthatták volna őket utjokban, hirtelen eltűntek a folyó mentén. A makói rendőrség, amely értesülést szerzett a káros balesetről, távirati értesítést küldött az elsülyedt malomról a szegedi rendőrkapitányságnak és megkérte, hogy a Szegedre igyekező oláhokat az ügyre vonatkozólag kérdezze ki. A távirat vétele után a főkapitány lovasrendőrt küldött a Maros mentére azon utasítással, hogy őrkdjenek ott, nehogy a kárt okozó oláhok más felé vegyék az utjokat.

— **Egy anya rémtette.** Berlinből táviratozzák ezt a rémes esetet: *Topolowell* iparosmester feleségével ma délután összeveszett és a heves szóváltás vége az lett, hogy az asszonyt arcul ütötte. Ez annyira elkeserítette az asszonyt, hogy mikor férje nem látta, négy gyermekét ledobta a harmadik emeletről a kövezetre, azután maga is utánuk ugrott. A gyermekek alaktalan bus és vérré zuzódtak, az asszony nem halt azonnal meg, de olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy menthetlenül beléhal.

— **Félelemből a halálba.** *Gráczból* jelentik, hogy ott ma egy tizenegy éves leány, *Schreiner* Constanzia öngyilkosságot kísérelvén meg, a vízbe ugrott. A gyermek nyolcz nap előtt eltűnt hazulról. Az aggódó szülők feljelentették az esetet a rendőrségnél, mely ma ráakadt a leányra. Előbb a rendőrségre vitték, onnan egy rendőr kíséretében haza küldék. A Mura folyó mentén a kis leány kiszakította magát a rendőr kezéből és beleugrott a folyóba. A rohanó víz messze sodorta az öngyilkos gyermeket, mikor a megmentésére sietett halászok kifogták. A gyermeknek semmi baja sem esett. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy a büntetés előli félelemből akart öngyilkos lenni.

— **Öngyilkosok szövetsége.** Amerikai regényekben van szó exotikus embereknek olyan szektájáról, amely az öngyilkosságot gyönyörűségnek tartja és ezen gyönyör sportszerű élvezésére a hivek egyesületté tömörülnek és időnkint fölváltva kipusztítják magukat az árnyékvilágból. Azt a hihetetlen, hirt írja *Apatinból* a tudósítónk, hogy ilyen mulatsággal szórakozik ott egy hasonló rémes célra szövetkezett társaság. Ha halottakkal nem számolna be a tudósítás, mint kánikulai kacsat bedobtuk volna a papirkosárba. De az örült szövetkezés megdöbbentő komolyságát két áldozatnak a bemutatásával bizonyítja a tudósító. Az elfajult, beteg nemzedék ifjúságából, ime, mi telik ki, a vitézi népnek, miféle hajtásai vannak. Egy csoport ifju legény, akik arra szövetkeznek, hogy megölik magukat. Szép sorjában, egyik a másik után. Ezek az apatini ifjak, akiknek eszeveszett társasága közösen határozta ezt a célt: a halált. Egymásközt esetről-esetre sorsot huzva — ölik meg magukat egyenkint. A tudósítás ezután beszámol a jeles ifjúsági társaság eddigi működésével. Az öngyilkosok sorát *Schnur* György apatini tanító alig husz éves fia kezdte meg, őt követte *Weisz* Béla 19 éves kéményseprő. Vacsora után, midőn szülői már nyugalomra tértek, kiment a konyhába és ott egy revolverrel fejbe lötte magát. A lövésre felriadt szülők még eszméletnél találták. Életben maradásához nincs remény. Ez tehát már

a második áldozata egy eszeveszett társaság fogalmának.

— **Igló-füreden,** a Szepesség ezen legszebb s legkellemesebb fürdőhelyén a megnyitó ünnepélyt f. hó 17-én tartották s azon Igló városából is számosan vettek részt. A fürdő ugyan már május 15-én megnyílt, a mikor a posta- és távirat is átadatott a forgalomnak, de a hivatalos megnyitó most volt. A fürdő új vendéglőse, *Szentgyörgyi* Ferencz, ki több éven át Pöstyén fürdőben és Budapesten mint vendéglős működött, kitűnő jó konyhájával, valamint kifogástalan minőségű italaival jutányos árak mellett, szintén nagyban hozzájárult a jó kedv fokozásához, úgy, hogy a társaság, kik között már több fürdővendég volt, a késő éjjeli órákig maradt együtt, élvezve a fürdői zenekart, s a fiatalság kedvverítő tánczát. A négyest 30 pár tánczolta. Az időjárás gyönyörű, s a nap-nap mellett érkező fürdővendégek most élvezik javában a legjobb karban tartott remek erdei sétányokon csergedőz patak mellett elballagva, a hatalmas fenyők balzsamos illatát. A hidegvíz-gyógyintézet teljesen felszerelve áll a fürdőközönség rendelkezésére, épen úgy melegkád- és fenyőfürdők. A közönség részéről nyilvánuló nagy érdeklődés, valamint az idényre máris lefoglalt szobák száma jó szezonra engednek következtetni.

— **Hogy halt meg Murawiev?** *Murawiev* gróf külügyminiszter halálát valószínűleg agyszélhűdés okozta. A miniszter szokása szerint reggel, alig hogy fölkelt, dolgozó szobájába ment és íróasztalához ült. Akkor még egészen jól érezte magát. Később kávét ivott, de valószínűleg már nem jól érezte magát, mert a kávét nem itta meg. Kevéssel azután a szolgál belépett a szobába és a minisztert a padlón találta elterülve. A gyorsan odahívott orvosok már csak a halált konstatálhatták.

— **Uj vizsgálat a halva talált főpinczér ügyében.** A szerencsétlenül járt Rörich János főpinczért tegnap temették el Budapesten az új temetői halottas házból. Miután kiderült, hogy Rörichnek a halál éjszakáján pénzzel kellett volna hazatérnie, miután hulláját az iszapos árokban föllették és fején, arcán, kezén sérüléseket találtak, a rendőrség „baleset” czimén könyvelte el a halálesetet. A rendőrség tegnap új helyszíni szemlét tartott a fehérvári-ut mentén húzódó árokban, ahol a szerencsétlen Rörich holttestét fölalták és a következőket állapították meg:

A hely előtt, hol a holttest feküdt, egy terebélyes fa segíyezi az utat és az erre bal-lagó főpinczér ebbe botlott belé, egyensúlyt veszített és arcczal előre belévigódott az iszapos árokba, megfult, mert *részeg állapot* miatt a sárból nem tudott kiszabadulni.

Rörich hozzátartozói, a vizsgálatnak éppen ezt a legfontosabb pontját, a leghatározottabban tagadják. A józanéletű pinczér sohasem élt itallal, leivott állapotban senki sohasem látta és ha a boncolásnál gyomrában mégis találtak szeszes italokat, akkor Rörichet csak *leitathták*. Mint biztos forrásból értesülünk, a rendőrség is felfüggesztette gyors itélkezését az ügy fölött és újra elrendelte ebben az ügyben a *legszelesebb körű nyomozást*. A titokzatos ügy még titokzatosabbá vált azzal, hogy az a bizonyos Sándor-utcai háziur, aki Rörichnek barátja volt, aki a pinczér pénzét őrizte, akinek a halál éjszakáján kétezer koronát kellett volna átszolgáltatnia a szerencsétlen ember számára és akinek állítólagos fehérvári-uti villájában időzött volna éjszaka Rörich: *mindezideig nem jelentkezett*. A detektivek most állandóan keresik ezt a háziurat, aki bizonyára tud Rörich esetéről. A vizsgálatot Farkas Lajos és Zsarnay György rendőrtanácsosok vezetik ebben az ügyben.

— **Egy főhadnagy bravurja léghajón.** Az utóbbi napokban *Heinterstviisser* kapitány, a katonai léghajóosztály vezetője, a brucki tá-

borban érdekes kísérleteket tett egy léghajóval. Háború esetén ugyanis megerősített, hogy szándékosan, vagy véletlenül elmezték a földön kötelekkel megerősített léghajó zsinórait. Érdekes megtudni tehát, hogy mi történik a léghajóval. Ilyen feltevés mellett röpillt a magasba egy léghajó ma, melynek kosarában Stauber József, a 2-ik vartüzér-ezred főhadnagya ült. A gyakorlatot vezénylő kapitány intésére a kötelet elvágták és a léghajó sebesen röpillt fel. Stauber főhadnagy erre egy szelepet nyitott ki a melyen a gáz lassankint kiszállt és a léghajó alig észlelhetően sülyedni kezdett. Félóra múlva a főhadnagy a földre ért, miközben a léggömb 19 kilométeres utat tett meg.

— **Halál a villamos kerekei alatt.** Budapesten a központi városház előtt ma reggel fél nyolcz órakor rémes szerencsétlenség történt. Egy harmincz év körüli napszámos asszony baktatott ingó léptekkel a villamos vasut sinein keresztül. Az asszony minden valószínűség szerint nem volt józan. Nem látta, amint rohamos gyorsasággal közeledik feléje egy Ujpestről jövő villamos kocsí. Nem halotta a vonatvezető kétségbeesett csilingelését, sem a megrettent járókelők kiabálását. A villamos kocsí neki ment az asszonynak, a földhöz ütötte és keresztül ment rajta. A kocsí hatalmasat zökken, amiut az emberi testen végigszagult, az utazók rémülten ugráltak fel helyeiről. Az asszony pár pillanatnyi vergődés után meghalt. A kerekek irtóztatóan összeroncolták testét. A mentőknek már nem akadt dolguk s a holttestet a bonczoló intézetbe vitték. Az áldozat kilétét még nem sikerült megállapítani.

— **Sztrájk az államvasuti gépgyárban.** Az államvasuti gépgyár munkásai szilárdan kitartanak követeléseik mellett és mindent megmozgatnak, hogy céljaikat elérjék. Tegnap *Toperecz* Péter X. kerületi előljárót kérték föl, hogy közvetítse a munkások és az igazgatóság között a békitési tárgyalásokat. Az előljáró ma délben meg is jelent *Vajkay* központi igazgatónál és sokáig értekezett vele. A munkások küldöttségét délutánra hívta magához és akkor adta elő nekik eljárásának eredményét.

— **Porter Vilmos koronás áruháza** az Andrassy-terén, a Központi szálloda épületében, Arad városának egyik legsajátosabb üzlete, mely kiválóan alkalmas a legkülönbözőbb cikkek feltűnően jutanyos beszerzésére, de határozottan specializált képez, mint ajándék-tárgyak nagyszerűen felszerelt áruháza. Így semmi kétség az iránt, hogy mindazok, akik Aradra érkeznek, figyelmükre méltatják Porter Vilmos koronás áruházat, mely a maga hírneves szoliditásával, dus raktárának pompás változatosságával, ujdonságainak tömegével régóta mely gyökereket vet a helybeli és vidéki publikum bizalmában és elismerésében. Bárkinék melegen ajánljuk.

— **Betegség miatt a halálba.** *Kujeden* egy fiatal, jó módu parasztgazda tegnap öngyilkosságot követett el. Az illetőt *Iván* Petrunak hívják, mindössze 33 éves volt. Beretvével átmetesztette a nyakát s mire hozzátartozói *Ormi* Mór dr. járasi orvost előhívták, a szerencsétlen már kiszenvedett. Gyógyithatlan betegség kergette a halálba.

— **Magyar név.** Kiskorú *Deutsch* Dezső aradi lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Deák“-ra változtatta.

— **A Kass-vendéglőben** holnap, szombaton este az új-aradi gyermekzenekar *Steiner* karmester vezetése alatt hangversenyt rendez.

— **Ebmarás.** *Gutter* Ferencz 14 éves aradi fiut egy kóbor kutya megmarta. A hatóság a szükséges óvintézkedést megtette.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

TANÜGY.

(—) **A kisjenői izr. népiskolában** f. hó 25-én tartják meg az évi záróvizsgálatot, melyre az érdekelt szülők, és tanügybarátok tisztelettel meghívattak.

Kicsapott egyetemi hallgatók.

— Dákóromán jogászok büntetése —

Nagyvárad, június 22.

Két év előtt a nagyváradi jogakadémián rut izgatóknak vetett végett ez egész derék magyar jogakadémiai ifjuságnak akciója folytán a tanári kar. Fegyelmi vizsgálatot indított a dákóromán érzelmi hallgatók ellen, s ennek alapján az izgatók fejét: *Bolcas* Luciánt a miniszter az ország összes főiskoláiból kizárta. A tanári kar pedig egészen kipusztította a felkelyt az ifjuság testéből; a kitalított izgatóval szolidaritást vállalt ifjakat nem vette föl többé hallgatói közé. *Bolcas et comp* erre elszéledtek. A főhős, kit martyrrá avattak társai s vele többen külföldi tanintézetekbe mentek, a nagyobb rész pedig Kolozsvárra és Budapestre iratkozott be.

De mit sem használt egy részüknek a lezke. Folytatták ott üzelveiket s az állam ellen izgattak tovább, míg most megkapták a megérdemelt nagyobb büntetést. A miniszter — mint ma megirtuk — legújabbban egy kolozsvári joghallgatót az ország összes főiskoláiból az ottani egyetemi tanács pedig negy hallgatót a kolozsvári egyetemről kitalított.

Tudósítónk az ügy részleteiről a következőket írja:

A nagyváradi jogakadémiának első éves hallgatója volt tavaly *Novacovici* György. A különben csöndes természetű, igénytelen fiatal emberbe már nagyon korán beleplántálódtak a nemzetiségi izgatók nagy szájjal hirdetett eszméi. A gyöngye ifjut szinte öntudat nélkül elkábitották a dákóromán hősök szónoklatai. Nászodon, Temesvárott és Nagyszébenben végezte középiskoláit, épen a tulzó románok fészkeiben s tetszettek neki a hallott hazug ígék. megtanulta azokat s hirdette ő is már a gimnáziumban.

Vándorolt s így sikerült öt városban elvezetni a nyolcz osztályt. Idejött Nagyváradra a jogakadémiára, de itt se érezte maga alatt biztosnak a talajt. Ugrálásait figyelemmel kísérte az akadémia ifjusága s így az év befejeztével eltűnt innen. Elment Kolozsvárra s ott iratkozott be a jogi fakultás II. évfolyamára. Ott lett ő dicső elődének, *Bolcas* Luciánnak martyrtársa.

Mult év Szilveszter napján, december 31-én három ifju jelent meg a Hunyadmegyéhez tartozó *Czebe* község temetőjében. Ott nyugszik tudvalevőleg *Janku*, a hirhedt „román nemzeti hős“. Megjelentek a temetőben, hogy kifejezést adjanak a „nagy hős“ emléke iránt érzett ragaszkodásuknak, hálájuknak. Az állam elleni izgatóktól hemzsegető beszédekkel dicsőítették a hős emléket, hűséget esküdtek a „barbár“ magyarok ellen s megkoszorúzták a hirhedt multu ember sirját.

A három ifju *Novacovici* György, *Steer* Coriolán és *Scurtu* János, mindhárman a kolozsvári egyetem jogi fakultásának hallgatói voltak. A sirkoszorúzás tudomására jött a hatóságoknak s a körösbányai járásbírósa ez év febr. hó 13-án a három fiók-izgatót egyenkint 6 heti fogházra és 75 frt pénzbüntetésre ítélte. *Janku* dicsőítői természetesen megfelebbezték az ítéletet s ennek folytán a dévai törvényszék elé került az ügy, mely e hó 26-án hozza meg bizonyára sulyosan marasztaló ítéletét. De másrésztől a kolozsvári egyetem tanácsa is kezébe vette az ügyet, április 15-ikén maga elé idézte az ifjakat s megindította ellenük a fegyelmi vizsgálatot.

Nemcsak már meghalt, de még életben levő hősök iránt is megnyilatkoznak e gyerek emberek, ott, a hol magyarelleses dologról van

szó. Minden magyar ember undorral s méltó felháborodással olvassa a lapokban a véres száju osztrák antiszemita képviselőnek, *Schneider*-nek a Reichsrath ülésin elmondott magyarfaló beszédeit. Hónapokkal ezelőtt nemzetiségi ügyekben veszekedtek a Reichsrath komédiásai s annak idején Schneider ur gyalázta a magyarokat a nemzetiségek elnyomásának ürügye alatt.

És Schneider ur másnap táviratot kap *Novacovici* György, *Móga* János és *Domida* György aláírással. Dicsőhimnusokat zengenek a nagy magyarfalónak, üdvözlik bátor beszédeért s erőt kívánnak neki további működéséhez. A távirat küldői közül a két új alak szintén kolozsvári joghallgató volt.

Novacovici Györgyön kívül tegnap még négy joghallgató értesítést kapott Kolozsvárról. *Steer* Coriolán, *Scurtu* János, *Domida* György és *Móga* János joghallgatók a kolozsvári jogi egyetem hallgatói közül egyszer s mindenkorra kizárattak.

MULATSÁGOK.

Vigalmi naptár:

Június 23. Az aradi kereskedelmi akadémiát végzett növendékek táncvigalma (Városliget.)

Június 24. A soborsini önkéntes tűzoltó-egylet júniálisa. — Az aradi jókedv asztaltársaság júniálisa (Csáfal Erdő). — A névtelen asztaltársaság kirándulása a csáfal Erdőbe.

Június 29. A kisjenő-erdőhegyi kaszinó-egylet táncestetélya.

Julius 1. A Meteor kerékpárklub népnépele (Városliget.)

Julius 15. Az aradi dalegylet népnépele (Városliget.)

Julius 22. Az aradi cigányzenészek gyűlésének júliálisa (Csáfal Erdő.)

Augusztus 12. Az aradi kereskedők körének népnépele (Városliget.)

(=) A névtelen asztaltársaság e gyűlésén a jövőre tervezett, de elhalasztott kirándulását szásnap, e hó 24-én tartja meg.

SPORT.

+ Az aradi atlétikai klub e hó 30-án, szombaton délután 6 órakor közgyűlést tart, melynek célja, a jóváhagyott alapszabályok leérkezése után a végleges megalakulás. A közgyűlésnek, melyre az elnökség az összes tagok megjelenését kéri, tárgysorozata ez:

1. Az elnökség jelentése.

2. Az ideiglenes tisztikar és választmány lemondása.

3. Új tisztikar és választmány választása.

4. Esetleges indítványok.

+ Az arad-hegyvidéki turist-egylet választmánya f. hó 26-án, kedden délután 6 órakor a Millennium-sörcearnok külön helyiségében ülést tart, melyre annak t. tagjai ezennel tisztelettel meghívattak. Tárgy: 1. Főtitkár jelentése e hó folyamán tartott kirándulásokról, valamint a beérkezett ügyiratokról. 2. Új tagok felvétele. 3. Indítványok. Az elnökség.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Esküdtszéki tárgyalások.** Két érdekes ügygyel fejezi be az aradi esküdtszék második tárgyalási ciklusát. A rablással párosult gyilkosság vádjával terhelt *Juresinecz* Péter és *Dalka* Mitru kerülnek a vádlottak padjára. Mindkettőnek büneiből valóságos rabló regény telik ki. A két vádlott neve sokat szerepelt már, többek között abból az alkalomból is, mikor egy harmadik társukkal együtt megszöktek az aradi fogházból. A másik ügy hőse *Bleznár* Juon, ki szándékos emberölés büntetéként kísérletével van vádolva.

§ **A levétköztetett adós.** Az egész magyar ssjót bejárta tavaly nyáron az az erőszakos végrehajtás, melyet *Tari* István okányi lakosnak kellett elszenvednie. Mult év augusztus hó 2. napján történt, hogy *Tari* István okányi házában megjelentek *Kálnoky* Mihály bir. végrehajtó és *Hadházy* Kálmán nagyszalontai ügyvéd a „Sárréti takarékpénztár“ képviselőtől esküdtekkal, két „motosó“-val rendőri asszis-

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz-munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Tartós munka.

**Mindamellett
olcsó árak!**

Szóval: teljes megelégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.

